

INGEGERD TROEDSSON:

Inför 1988

Den moderata politiken ligger fast. Utvecklingen efter valet bekräftar att moderaterna ställer 80-talets frågor och också har lösningarna på problemen. Tillväxten måste öka och skatterna sänkas. Det gäller att övertyga centern och folkpartiet om hur viktigt det är att de stora LO-och TCO-grupperna får marginalskaftesänkningar.

Utgången av valet i höstas var utan tvekan ett bakslag för moderata samlingspartiet. Anledningen till utgången var dock mindre den politik som verkligen förordades från moderaternas sida utan fastmer den niddbild av ett inhumant, statsfientligt, välfärdsraserande parti som socialdemokraterna med stor skicklighet förde till torgs.

M farligt hot

När man utifrån valutgången lägger ut kompassriktningen mot 1988 års val finns det all anledning att fråga sig varför attackerna såg ut som de gjorde. Jag vill för min del hävda att anledningen var att moderata samlingspartiet inte bara framstod som det största oppositionspartiet. Moderaterna framstod också som ett farligt hot mot socialdemokratin genom att i viktiga frågor förespråka det som socialdemokratins traditionella väljare – men inte det egna partiet – önskar och tycker. Det må gälla behovet av valfrihet inom barnomsorg, sjukvård och på bostadsområdet, möjligheten att bygga upp ett eget sparande och – inte minst – att man skall kunna leva på sin lön när skatten är dragen.

Den socialdemokratiska agitationen inriktades därför inte mot den moderata politiken som den verkligen såg ut. Strategin blev i stället att först skapa en medveten vrågbild av de moderata förslagen och sedan skjuta skarpt mot denna.

De moderata "systemförändringarna" eller snarast frihetsreformerna framställdes som att endast de rika skulle få råd med vård, utbildning osv, något som snarast motsvarade en del konsekvenser av den förda socialdemokratiska politi-

Riksdagsledamoten Ingegerd Troedsson är 1:e vice talman.

ken. Samma nidsbild målades upp av de moderata skattesänkingsförslagen, trots att dessa – och endast de – hade sin tyngdpunkt förlagd till betydande marginalskattesänkningar i de inkomstlägen där det stora flertalet heltidsarbetande befinner sig.

Många kände inte igen sig

Angreppen underlättades säkerligen av att många väljare inte riktigt kände igen sig i den moderata politiken. Försvarsfrågan, där moderaterna av hävd haft särskilt stort ansvar, hade tillfälligt neutraliserats genom försvarsuppgörelsen 1984 och kom därigenom aldrig att spela någon framträdande roll i valrörelsen trots fortsatta ubåts- och andra kränkningar.

Andra viktiga profilfrågor som rättssäkerheten, kampen mot narkotikan, vaktsländet kring kvaliteten inom utbildning och kultur kom också bort i valrörelsen. Inte därför att vi inte talade om dem eller ordnade presskonferenser kring dem utan kanske framför allt därför att de redan ansågs väl kända och därigenom – i motsats till tex en del av folkpartiets förslag – ansågs sakna nyhetens behag.

Politiken ligger fast

Visst har eftervalsdebatten innehållit kritik mot inte bara valrörelsens uppläggning utan också mot politikens innehåll. Massmedia har dock varit mer benägna att återge de i verkligheten fåtaliga kritiker inom våra egna led, som förespråkade betydande omläggning eller förändring av politiken, än de inlägg som främst gått

ut på att den moderata politiken ligger fast med de justeringar som alltid måste göras.

För m-politiken ligger fast, även om vi måste vara väl medvetna om att det blåser allt hårdare ju bättre den är.

Under det halvår som gått sedan valet har det på område efter område bekräftats att moderaterna inte bara "ställer 80-talets frågor" utan också har lösningarna.

Låt mig ge några konkreta exempel på de områden jag särskilt sysslar med.

Knappt var valet sluträknat förrän LO's Per Olof Edin och TCO's Roland Spånt skrev öppna brev till regeringen om att det kraftigt ökande antalet socialbidragstagare var "tecken på ökad fattigdom i välfärdsstaten" och att det "för den svenska fackföreningsrörelsen är ett självklart mål att varje löntagare skall kunna leva på sin lön".

Leva på sin lön

Det missnöje som brevet till regeringen gav uttryck för har sedan vuxit i styrka. Allt fler upplever att de trots flera års högkonjunktur fått det allt svårare att klara sig på sina inkomster. Missnöjet blir inte mindre av att stora grupper samtidigt tror att andra grupper genom en felaktig fördelningspolitik "roffat åt sig" det de själva förlorat. I verkligheten är det den snabbt växande offentliga sektorn med dess omätliga hunger efter ständigt ökade skatteinkomster som lagt beslag på hela tillväxten sedan 1970. Sedan valet 1982 har skatterna totalt stigit med 8–9000 kr för en vanlig industriarbetarfamilj med ett par barn.

Med starkt begränsat utrymme för löneökningar måste ansträngningarna

kraftfullt inriktas på att begränsa de offentliga utgifterna för att steg för steg kunna sänka skattetrycket och marginalskatterna, inte minst i de inkomstlägen där de stora löntagargrupperna befinner sig och på att som i andra länder ta hänsyn till hur många som skall leva på inkomsten. Skall vanliga löntagare få det bättre, kunna leva på sin lön, är det skatterna som måste sänkas. Någon annan utväg gives inte.

En utomordentligt viktig uppgift för moderata samlingspartiet under åren fram till 1988 års val måste därför vara att övertyga folkpartiet och centern om hur viktigt det är att också låta marginalskattesänkningarna komma de stora LO- och TCO-grupperna till del och – för barnfamiljernas del – att höjda bidrag som måste betalas genom högre skatter inte löser deras problem.

Att övertyga socialdemokraterna lär vara betydligt svårare. Vårt att notera är att den urholkning som skett av "den underbara nattens" skatteuppgörelse främst drabbat de stora LO-grupperna. En låginkomsttagare med 80 000 kr inkomst har tex i dag 50 procents marginalskatt mot de 34 procent som då ställdes i utsikt. Det visar att fullt inflations-skydd för skatteskalen, något som de tre borgerliga partierna är helt överens om, också skulle betyda mycket för de lågavlönade.

Tillväxt förbättrar för alla

Den allt tyngre skattebördan, de allt fler restriktionerna har inte bara lett till att allt fler inte kan leva på sin lön. De har också medfört att Sverige i dag intar en föga hedrande jumboplats vad tillväxten

beträffar. Utan tillväxt blir förhållandet i vårt land allt mer en huggsexa om en oförändrat liten kaka, där förbättringar för en grupp alltid måste följas av en försämring för en annan med oro och motsättningar grupper emellan som självklar följd.

Världsbanken har gjort ingående beräkningar över sambandet mellan tillväxten och förändringar i skattetrycket. Gäller de relationerna också för Sverige skulle den sänkning av skattetrycket med fem procentenheter under en femårsperiod som vi moderater föreslår ge

Sedan valet 1982 har skatterna totalt stigit med 8–9 000 kr för en vanlig industriarbetarfamilj med ett par barn.

en extra tillväxt efter fem år på över 100 miljarder kr att ställa mot en sammanlagd "kostnad" för skattelindringarna på knappt 50.

Detta visar hur mycket Sverige har förlorat genom vårt världshögsta skattetryck men också hur viktigt det är att besparingar och skattesänkningar inriktas mot ett sådant mål. Skulle hälften av den extra tillväxten tillfalla hushållen motsvarar det ett nettotillägg på ca 15 000 kr per hushåll.

Det är också den vägen vi måste beträda för att kunna komma tillrätta med den förödande rundgången i svensk ekonomi. Räntesubventioner till boendet, matsubventioner och en rad kraftiga subventioner på fritidens, vuxenutbildningens, kulturens och andra områden skulle successivt kunna ersättas med skatte-

lindringar och reallöneökningar genom den ökade tillväxten. Många av de snedvridande effekter på valmöjligheter och utbud som dessa subventioner för med sig skulle successivt försvinna och människorna få bättre möjlighet att själva bestämma över sin vardag.

Befria kommunerna

Inte bara människorna måste befrias och myndigförklaras. Motsvarande måste också gälla kommunerna, som i stor utsträckning styrs av de regler och krav som följer med de specialdestinerade statsbidragen. Staten med sina gigantiska skulder är i dag den fattiga kusinen från landet i förhållande till de betydligt mer välbärgade kommunerna. Det ter sig därför mer än underligt att staten skall behöva låna betydande summor av kommunerna för att betala ut statsbidrag till dessa. Många av dessa statsbidrag är starkt snedvridande som tex statsbidragen till barnomsorgen. Från moderat håll anser vi det därför naturligt att successivt ta bort de specialdestinerade bidragen och i stället ge kommunerna hela och fulla ansvaret för motsvarande verksamhet.

Detta var också bakgrunden till de förslag om slopade statsbidrag till färdtjänsten och särskolorna som i valrörelsen fick symbolisera den attack på de svaga och små som moderaterna påstods företända. Den väg socialdemokraterna och folkpartiet i stället gått, att dra in delar av det kommunala skatteunderlaget till staten och använda dessa pengar till att betala ut oförändrat stora och styrande statsbidrag, utgör en föga tilltagande rundgång. Efter valet har socialdemo-

kraterna i någon mån ändrat inställning, vilket framgår av att de nu drar in det specialdestinerade stödet till barntandvården ("knattetandvården" enligt Ulf Adelsohn) och till kollektivtrafiken.

De specialdestinerade statsbidragen styr inte bara kommunerna och minskar deras kostnadsmedvetande. De slår också regionalpolitiskt fel. Hur många tänker tex på att Norrbotten betalar in runt 30 miljoner kr mer i barnomsorgsavgift till staten än de själva får tillbaka i form av statsbidrag till den egna barnomsorgen? De stora vinnarna är i stället de redan gynnade storstadsområdena. Motsvarande gäller också statsbidragen till färdtjänsten och kollektivtrafiken där Stockholms stad och län får den helt övervägande delen.

Den lösning moderata samlingspartiet förespråkar och avser att vidareutveckla under den närmaste tiden är därför att låsa huvuddelen av de specialdestinerade statsbidragen vid nuvarande nivå och lägga samman dem till ett klumpbidrag. Samtidigt tas alla styrande statsbidragsregler bort så att kommunerna kan utforma verksamheten på det sätt som är bäst i den enskilda kommunen. Detta klumpbidrag trappas därefter successivt ned till noll i takt med att kommunernas eget skatteunderlag ökar. En del av statens besparingar på statsbidragen används till ett väl fungerande skatteutjämningsbidrag, som ger kommunerna mer "jämlika" förutsättningar.

Försvaret ingen restpost

Jag nämnde inledningsvis att moderata samlingspartiet av hävd och genom sina insatser har särskilt stort ansvar på om-

råden som försvaret, rättstryggheten och i fråga om kvaliteten på utbildning och forskning. För många väljare kan det framstå som oförenligt att som moderaterna både förespråka mer resurser till försvaret, fler poliser och samtidigt hävda att den offentliga sektorn skall begränsas och skatterna sänkas. Det kan därför ha sitt intresse att hänvisa till undersökningar som utförts av professor Ingemar Ståhl och som visar att nattvaktarstatens grundläggande uppgifter sitter allt trängre ju större den offentliga sektorn blir i ett land!

Inför nästa års försvarsbeslut är det för oss särskilt viktigt att se till att försvaret inte reduceras till en restpost till andra, på kort sikt mer röstknipande utgifter. Ett försvar tillräckligt starkt för att avskräcka från angrepp och behålla vår frihet och vårt oberoende är den utan jämförelse viktigaste livskvalitetsfrågan.

Valfrihet inom vård och utbildning

Det finns ofta anledning att förvåna sig över att socialdemokraterna (och LO) så ofta lägger fram förslag och fattar beslut i strid med de grupper de främst säger sig vilja gynna. Deras insatser har också i skrämmande utsträckning inriktats på att göra det svårare – inte lättare – för människor med låga och vanliga inkomster att välja läkare, sjukvård, barnomsorg, boende, utbildning för sig själva och sina barn, trots den stora betydelse detta har för människornas vardag.

Den moderata inriktningen är här helt klar: att på olika sätt underlätta också för den som har mager plånbok att kunna välja genom ett system där barnomsorgspengen följer barnet, sjukvårdsersättningen från sjukkassan den sjuke, skolpengen eleven osv. Sådana system skulle inte bara öka valfriheten och främja mångfald och framåtskridande. Genom att de enskilda alternativen mestadels ställer sig billigare skulle man sannolikt också få ut mer vård, omsorg, utbildning för de pengar som satsas.

Också här har vi viktiga uppgifter inför 1988 års val när det gäller att utforma systemen så klart och detaljerat att de snabbt skulle kunna förverkligas.

Detta betyder att åren i opposition kommer att vara fyllda av konstruktivt och framåtsyftande arbete på att göra vår politik ännu bättre i syfte att stärka människorna, att ge dem självkänsla och egenvärde, att ge också dem med låga och vanliga inkomster möjlighet att leva på sin lön och forma sin tillvaro och inte minst att genom en tillväxtbefrämjande politik garantera den sociala tryggheten.

Vad slutligen beträffar det djupgående systemskifte som löntagarfonderna successivt skulle medföra är det väsentligt att outhörigen informera om deras skadeverkningar för framåtskridande, framtidstro, mångfald. Tekniken för att avskaffa dem och ersätta dem med ett spritt personligt ägande föreligger däremot helt klar i form av en gemensam borgerlig trepartimotion.